

Dudak Çekiciliğinin ve Dudak Analiz Ölçümlerinin Değerlendirilmesi

Evaluation of Lip Attraction and Lip Analysis Measurements

Kerem Sami KAYA^a, Bilge TÜRK^a, Senem KURT DİZDAR^a,
Pınar AKOVA SOYTAŞ^a, Suat TURGUT^a

^aSağlık Bilimleri Üniversitesi Şişli Hamidiye Etfal Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Kulak Burun Boğaz Hastalıkları Kliniği, İstanbul, TÜRKİYE

ÖZET Amaç: Dudak güzelliği ve çekiciliği açısından farklı meslek gruplarının önem verilen alt bölgeleri incelemek, dudak estetiği için yapılan tedavilerde dikkat edilmesi gereken noktalara değinmek ve tedavi planlaması açısından toplumumuzdaki yumuşak doku dudak oranlarını ölçmek ve bu değerleri altın oranla karşılaştırmaktır. **Gereç ve Yöntemler:** Yaş ortalaması 25,8±7,3 yıl olan 78 kadın hasta dâhil edildi. Fotoğraflar sabit bir mesafede profesyonel bir fotoğrafçı tarafından çekildi ve tek bir kişi tarafından analizleri yapıldı. Altın orana göre normal (1,6-1,699), kısa (<1,6), uzun (>1,699) şeklinde gruplandırıldı. Dört meslek grubuna dudak çekiciliğini değerlendirmeleri için bir anket uygulandı. **Bulgular:** Hastaların Stomion (Stm)-mentum (Mn)/Subnasale (Sb)-Stm oranı ortalaması 2,01±0,21 [%95 "güven aralığı (GA)" (1,96-2,05)] olup; morfolojik olarak %5,1 normal, %93,6 uzun, %1,3 kısaydı. Alt dudak kalınlığı/üst dudak kalınlığı oranı ortalaması ise 1,40±0,29 [%95 CI (1,34-1,47)] olup; morfolojik olarak %2,6 normal, %16,7 uzun, %80,8 kısaydı. Dudak anketi sonucunda kulak burun boğaz doktorları ve ressamlar alt ve üst dudak kalınlığını ve üst dudak çizgisi-filtrumu, plastik cerrahi doktorları ve reklamcılar ise dudak rengi ve üst dudak çizgisi-filtrumu çekicilikte ilk sırada belirtmişlerdir. Bütün katılımcıların değerlendirmesinde ise üst dudak çizgisi-filtrum (n=19, %95) ilk sırada belirtilmiştir. **Sonuç:** Analizler altın orana göre değerlendirildiğinde; yüzün 1/3 alt kısmı %93,6 uzun ve alt ve üst dudak oranı %80,8 kısa olarak saptandı. Bu oranlar morfolojik olarak yüzün estetik görünümünü etkilemektedir. Bu oranlar dışında cerrahlar ve hastaların güzellik algıları da farklı olabilir. Bu yüzden medikal estetik uygulamalarda dudak estetik görünümünü doğal oluşturabilmek açısından bütün bu faktörlerin hassasiyetle gözden geçirilmesi gerekmektedir.

ABSTRACT Objective: The aim of the study is to examine the sub-regions that are important for different professions in terms of lip beauty and attractiveness, to measure the soft tissue lip ratios in our society and to compare these values with the golden ratio. **Material and Methods:** Seventy-eight (78) female patients with a mean age of 25.8±7.3 years were included in the study. Photographs were taken by a professional photographer at a fixed distance and analyzed by a single person. They were grouped as normal (1.6-1.699), short (<1.6), long (>1.699) according to the golden ratio. A questionnaire was applied to four occupational groups to evaluate lip attractiveness. **Results:** The mean Stomion (Stm)-mentum (Mn)/subnasale (Sb)-Stm facial analysis ratio was 2.01±0.21 [95% CI (1.96-2.05)] and the morphology was 5.1% normal, 93.6% long, 1.3% short. Lower lip thickness (AD)/upper lip thickness lip analysis ratio average was 1.40±0.29 [95% CI (1.34-1.47)], lip morphology was 2.6% normal, 16.7% long and 80.8% short. As a result of the lip survey, ear nose and throat doctors and painters indicated the lower and upper lip thickness and the upper lip line-philtrum in the first place, while plastic surgery doctors and advertisers indicated the lip color and the upper lip line-philtrum in the first place. In the evaluations of all participants, the upper lip line-philtrum (n=19, 95%) section was listed first. **Conclusion:** When the analyzes were evaluated according to the golden ratio, the lower 1/3 of the face was 93.6% long and the lower and upper lip ratio was 80.8% short. These ratios may affect the aesthetic appearance of the face morphologically. Apart from these rates, the perception of beauty of surgeons and patients may be different. Therefore, in order to create a natural aesthetic appearance of the lip in medical aesthetic applications, all these factors need to be carefully reviewed.

Anahtar Kelimeler: Güzellik; dudak; fasyal asimetri; yüz oranları; altın oran

Keywords: Beauty; lip; facial asymmetry; facial ratios; golden ratio

Yüz, bireylerin fiziksel görünümünü belirleyen en önemli faktördür. Geçmişten beri sürekli olarak yüz güzelliğinde ve güzel nesnelere özel bir matematiksel ilişki bildirilmiştir. Bu matematiksel ilişki "altın oran" dır.¹

Euclid tarafından M.Ö. 4. yüzyılda geometrik olarak tanımlanan altın oran, Parthenon Phidias tarafından adlandırılan irrasyonel sayı phi'ye eşit olup, 1,618'dir.²

Correspondence: Kerem Sami KAYA

Sağlık Bilimleri Üniversitesi Şişli Hamidiye Etfal Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Kulak Burun Boğaz Hastalıkları Kliniği, İstanbul, TÜRKİYE/TURKEY

E-mail: drkeremsamikaya@gmail.com

Peer review under responsibility of Journal of Ear Nose Throat and Head Neck Surgery.

Received: 21 Oct 2019

Received in revised form: 03 Dec 2019

Accepted: 24 Dec 2019

Available online: 20 Jan 2020

1307-7384 / Copyright © 2020 Turkey Association of Society of Ear Nose Throat and Head Neck Surgery. Production and hosting by Türkiye Klinikleri.

Literatürde ve estetik uygulamalarda yüz cazibesinin ve olgunun estetik değerlendirilmesi amacıyla altın oran kullanılmıştır.³ Yüz horizontal olarak 3 bölüme ayrılmaktadır, en alt bölümün üstteki diğer 2 bölüm ile ilişkisinin de altın oran ile uyumlu olduğu bildirilmektedir. Ayrıca, yüzün en alt bölümünde estetik özellik ve altın oran açısından dudaklar ön planda değerlendirilmektedir.⁴ Hangi faktörlerin güzel dudağı oluşturduğuna dair birçok tartışma vardır, ancak dudak estetiğine odaklanan az sayıda çalışma dudak görünümüleri ya da ölçümleri üzerine yoğunlaşmıştır.³

Bu çalışmanın amacı, dudak güzelliği ve çekiciliği açısından farklı meslek gruplarının önem verilen alt bölgeleri incelemek, dudak estetiği için yapılan tedavilerde dikkat edilmesi gereken noktalara değinmek ve tedaviyi kolaylaştırması açısından toplumumuzdaki yumuşak doku dudak oranlarını ölçmek ve bu değerleri altın oranla karşılaştırmaktır.

GEREÇ VE YÖNTEMLER

Bu çalışmanın etik kurul onayı alınmıştır (Şişli Hamidiye Etfal Eğitim Araştırma Hastanesi Etik Kurulu, etik kurul onay numarası 1994) ve Helsinki Bildirgesi 2008 Prensipleri'ne uygun olarak yapılmıştır.

Bu çalışmaya, Ocak 2016-Ocak 2019 tarihleri arasında kliniğimizde burun ameliyatı olmuş olan kadın hastalardan; yüz travmasına maruz kalmamış, yüz ve/veya dudak ameliyatı geçirmemiş, yaş aralığı 18-40 yıl olan, Türk vatandaşı olan 78 kadın hasta dâhil edildi. Tüm hastalar çalışma hakkında bilgilendirildi ve her hastadan yazılı onay alındı.

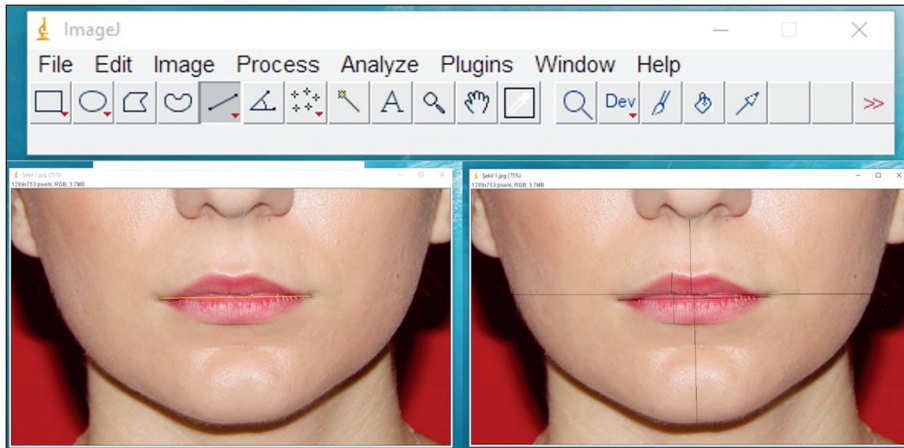
Bireylerin ileri yaşlarda yüzlerinin orantılarının değiştiği ve bu değişimlerde birçok varyasyonun olduğu saptanmıştır. Bu nedenle, yaş aralığı 18-40 yıl olan bireyler çalışmaya dâhil edildi. Bütün hastalara rutin kulak burun boğaz muayenesi yapıldı.

Hastaların dudak analizleri ameliyat öncesi çekilmiş fotoğrafları ile yapıldı. Fotoğraflar, fotoğraf stüdyosunda, fotoğraf makinesi (Canon EOS 500D, 1/60, f/5 70 mm) ile nesne arasında sabit bir mesafede profesyonel bir fotoğrafçı tarafından çekildi.

Fotoğraflar standart bir boyutta çekildi ve analiz tek bir kişi tarafından yapıldı. Ölçümleri yapmak amacıyla bir bilgisayar yazılımı (NIH Image, versiyon 1.62) kullanıldı (Resim 1).

Hazırladığımız dudak çekiciliği anketinde, farklı meslek gruplarınınca (5 Kulak burun boğaz uzmanı, 5 plastik cerrahi uzmanı, 5 reklamcı ve 5 ressam) likert ölçeği kullanılarak (1=çok az çekici, 2=az çekici, 3=ortalama çekici, 4=çekici, 5=çok çekici) hastaların fotoğrafları değerlendirilmeleri istendi.⁵ Ayrıca, dudak alt bölümlerinden (üst dudak kalınlığı, alt dudak kalınlığı, her 2 dudak kalınlığı, dudak genişliği, dudak darlığı, üst dudak çizgisi şekli-filtrum, dudak rengi) çekicilik açısından ön planda tuttıkları bölümleri belirtmeleri istendi.^{6,7} Değerlendiren kişilerin, hastaların genel yüz görünümünden etkilenmemesi açısından sadece subnazale, dudak ve mentum bölgesini içeren fotoğraflar kullanıldı (Resim 2).

Bireylerin alt ve üst dudak yüksekliği, dudak genişliği ölçüldü ve dudak analiz oranları hesaplandı (Şekil 1, Tablo 1). Bu oranlar ile altın oran arasındaki

RESİM 1: Fotoğrafların bilgisayar yazılımı ile ölçümü.

RESİM 2: Katılımcılar tarafından puanlandırılması istenen dudak alt bölümleri.

ilişkide fark yüzdesi 'Yüzde Farkı= $|\Delta V|/(\Sigma V/2) \times 100$ ' formülü kullanılarak değerlendirildi. Sonuçlar, bireylerdeki farklı dudak şekillerine (1,6-1,699=normal, <1,6=kısa, > 1,699=uzun) göre gruplandırıldı.

İSTATİSTİKSEL ANALİZ

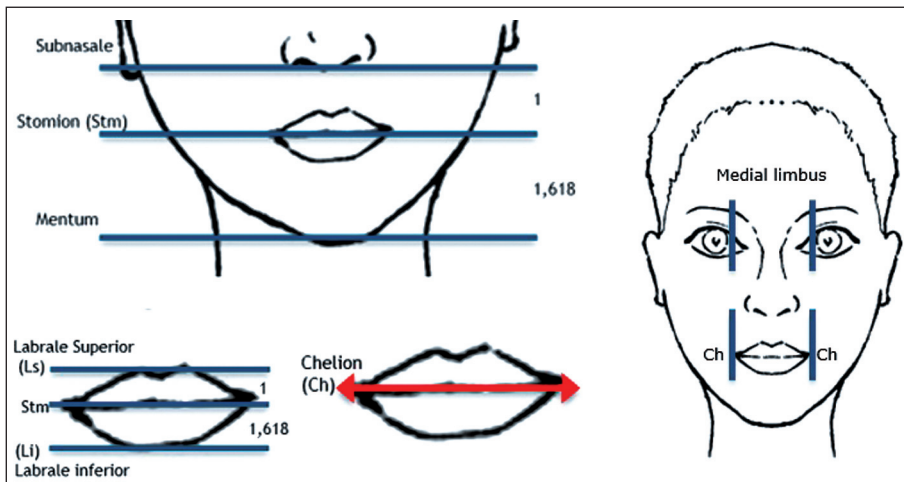
İstatistiksel analiz için SPSS 15,0 programı kullanıldı. Tanımlayıcı istatistikler; sayısal değişkenler için ortalama, standart sapma, %95 güven aralığı (GA) minimum, maksimum olarak, kategorik değişkenler için sayı ve yüzde olarak verildi. Bağımlı gruplarda sayısal değişkenlerin ortalama farkları normal dağılım koşulunu sağlamadığından, Friedman analizi ile yapıldı. Alt grup analizleri Wilcoxon testi ile yapıldı Bonferroni düzeltmesi ile yorumlandı. İstatistiksel alfa anlamlılık seviyesi $p < 0,05$ olarak kabul edildi.

BULGULAR

Hastaların yaş ortalaması $25,8 \pm 7,3$ yıl idi. Anketi yapan meslek gruplarının yaş ortalaması ise $30,6 \pm 6,0$ yılı. Anketi yapan meslek gruplarının dağılım oranları eşit olup, her meslek grubundan 5 kişi çalışmaya katılmıştır (Tablo 2).

Hastaların dudaklarının genişliğinin alt yüzün genişliğine göre ortalaması $\%44,0 \pm 2,5$ idi. Dudak genişliği ortalaması ($5,98 \pm 0,52$ cm) ile medial limbuslar arası mesafe ortalaması ($6,05 \pm 0,49$ cm) arasındaki fark ise $0,07 \pm 0,38$ (%95 GA-0,01-0,16) olup, anlamlı bir fark değildi ($p=0,092$) (Tablo 3).

Hastaların dudak analiz ölçümleri yapıldı ve ortalamaları alındı (Tablo 4). Stomion (Stm)-mentum (Mn)/subnazal (Sb)-Stm yüz analiz oranı ortalaması

ŞEKİL 1: Fotoğrafların analizinde kullanılan anatomik noktalar.

TABLO 1: Fotoğrafların analizinde kullanılan anatomik noktalar, ölçümler ve oranlar.

Noktalar	Yüz ölçümleri	Dudak ölçümleri	Dudak Analiz Oranları
Subnazal (Sn) ¹	Sn-Stm	Ls-Stm	Stm-Mn/Sb-Stm
Stomion (Stm) ²	Stm-Mn	Stm-Li	Stm-Li/Ls-Stm
Mentum (Mn) ³		ChR-ChL	
Labrale Superior (Ls) ⁴		MIR-MIL	
Labrale Inferior (Li) ⁵			
Cheilion (Ch) ⁶			
Medial Limbus (Ml) ⁷			

1. Subnazal (Sn); nazal septum ile üst dudağın kesişme noktası, 2. Stomion (Stm); Üst ve alt dudak kesişme noktası; 3. Gnathion (Gn); Mentum'un yumuşak dokusunun orta hattındaki en alt nokta; 4. Labrale superior (Ls); Üst dudak üst sınır noktası; 5. Labrale inferior (Li); Alt dudak alt sınır noktası; 6. Cheilion (Ch); ağız köşesindeki nokta; 7. Medial Limbus (Ml); korneanın kenarı.

2,01±0,21 [%95 GA (1,96-2,05)] idi. Yüz alt 1/3 morfolojileri altın oran ile karşılaştırıldığında; %5,1 normal, %93,6 uzun ve %1,3 kısa olarak saptandı (Tablo 5). Labrale inferior (Li)-Stm/labrale superior (Ls)-Stm dudak analiz oranı ortalaması ise 1,40±0,29 [%95 GA (1,34-1,47)] olup, dudak morfolojileri altın oran ile karşılaştırıldığında, %2,6 normal, %16,7 uzun ve %80,8 kısa olarak saptandı (Tablo 5). Dudak oranları ile altın oran arasındaki farkın yüzdesi incelendiğinde anlamlı bir fark gözlenmedi (Tablo 6).

Hastaların fotoğraflarının meslek gruplarıncı değerlendirilmesi sonucunda dudak çekiciliği anket puanları açısından plastik cerrah doktorları ortalaması 2,60±0,71, kulak burun boğaz doktorları ortalaması 2,69±0,71, ressam ortalaması 2,53±0,73, reklamcı ortalaması 2,40±0,77 idi (Tablo 7).

Kulak burun boğaz doktorları alt ve üst dudak kalınlığı (n=5, %100) ve üst dudak çizgisi şekli-filtrum'u (n=5, %100), plastik cerrahi doktorları dudak

TABLO 2: Hastaların ve anketi yapan meslek gruplarının yaş ortalaması ve anketi yapan meslek gruplarının dağılımı.

	Ort.±SD	Min-Maks
Hasta Yaş	25,8±7,3	18-40
Anketi Yapan Yaş	30,6±6,0	22-45
Anketi Yapan	N (%)	
KBB* doktoru	5 (25)	
PRC** doktoru	5 (25)	
Ressam	5 (25)	
Reklamcı	5 (25)	

Kulak burun boğaz (KBB), ** Plastik cerrahi (PRC).

rengi (n=4, %80) ve üst dudak çizgisi şekli-filtrumu (n=5, %100), ressam alt ve üst dudak kalınlığı (n=5, %100) ve üst dudak çizgisi şekli-filtrumu (n=5, %100), reklamcılar dudak rengi (n=5, %100), üst dudak çizgisi şekli-filtrumu (n=5, %100) ve alt ve üst dudak kalınlığını (n=5, %100) dudak çekiciliği açısından önem sıralamasında ilk sıralarda tercih etmişlerdir. Bütün meslek grupları ortalamasında da 19

TABLO 3: Hastaların yüz ve dudak analiz ölçümleri ve ortalamaları arasındaki fark.

	Ort.±SS	Min-maks
Alt yüz genişliği (cm)	13,60±1,13	10,82-15,81
Dudak genişliği (cm)	5,98±0,52	4,53-6,98
Dudakların genişliğinin alt yüzün genişliğine göre yüzdesi (%)	44,0±2,5	39,7-53,3
Mediyal limbus (cm)	6,05±0,49	4,68-7,13
Dudak genişliği-medyal limbus fark	0,07±0,38 (%95 GA-0,01-0,16)	
p*	0,092	

*Paired t-testi; GA: Güven aralığı.

TABLO 4: Dudak analiz ölçümleri ortalamaları.

		Ort.±SS	Min-maks
Ölçümler	Dudak genişliği	5,98±0,52	4,53-6,98
	Subnasale-vermilion	2,81±0,35	1,85-3,76
	Vermilion-mentum	5,62±0,57	4,32-6,89
	Üst dudak	0,93±0,18	0,48-1,57
	Alt dudak	1,26±0,27	0,69-2,04

(%95) kişi üst dudak çizgisi şekli-filtrumu, 17 (%85) kişi alt ve üst dudak kalınlığını, 17 (%85) kişi dudak rengini, 15 (%75) kişi üst dudak kalınlığını tercih etmiştir (Tablo 8).

TARTIŞMA

Estetik kavramı tarih boyunca çok değişmiştir. Dolayısıyla estetik ve güzelliği tanımlamak zordur. Çekicilik ise toplumlarda yaş, ırk, cinsiyet, etnisite ve eğitim özelliklerine göre kişiden kişiye değişebilen bir olgudur.⁸

Estetik algının değerlendirilmesinde altın oran kullanılarak başta Segher ve ark., Rickett's ve ark. ile Marquardt ve ark.'nın çalışmaları olmak üzere birçok çalışma yapılmıştır.⁹⁻¹¹ Her ne kadar yüz güzelliğine yönelik objektif değerlendirme açısından neoklasik kanunlar ve altın oran gibi bazı evrensel parametreler kullanılsa da unutmamak gerekir ki bu oranlar, yüz çekiciliğinin mutlak belirleyicileri değildir.²

Literatürde, yüz morfolojisinin ise altın oran kullanılarak değerlendirilmesinde başta Farkas ve ark. olmak üzere birçok çalışma yapılmıştır.¹² Ancak bu

çalışmalarda genel olarak yüzün altın orana göre kısa, normal ve uzun olma durumu değerlendirilmiştir. Çalışmamızda ise kadınlarda yüzün 1/3 alt kısmının oranları ortalaması altın oran ile değerlendirildi ve sonuç olarak %93,6 uzun olarak saptandı (Tablo 5).

Yüzün genişlik-yükseklik oranı tipik olarak 3/4'tür ve estetik olarak oval şekilli bir yüz idealdir. Dudakların genişliği de alt yüzün genişliğinin yaklaşık %40'ı olmalı ve genellikle medyal limbuslar arasındaki mesafeye eşit olmalıdır.^{13,14} Çalışmamızda da dudak genişliği ortalaması 5,98±0,52 cm olup, medyal limbuslar arası mesafe ortalaması 6,05±0,49 cm idi ve aralarındaki fark 0,07±0,38 (%95 GA-0,01-0,16) olup anlamlı bir fark yoktu (p=0,092) (Tablo 3).

Dudakların dolgunluğu genellikle kadınlar için çekici bir özellik olarak kabul edilir. Hem kadınlar hem de erkekler için orantılı dudak ölçümleri, yüzün genel uyumuna katkıda bulunur. Doğal bir görünüm için üst ve alt dudak dengesi gereklidir. Altın oran, bu dengeyi sağlamak ve dudak çekiciliği açısından ideal bir oran olarak kabul edilmiştir.^{14,15} Ancak, çalışmamızdaki hastaların alt ve üst dudak oranları ortalaması altın oran ile değerlendirildiğinde %80,8 kısa olarak saptandı.

Popenko ve ark., özellikle Kafkasyalı kadınlarda altın orana çok yakın dudak oranlarının çekici olarak kabul edildiğini, Doğu Asyalıların ise Kafkasyalılara göre daha küçük dudakları tercih ettiklerini, Hispaniklerin de daha büyük dudakları tercih ettiklerini, Amerikalıların ise daha dolgun ve daha fazla çıkıntılı dudakları tercih ettiklerini belirtmişlerdir.⁵

TABLO 5: Dudak analiz oranlarına göre dudak morfoloji sonuçları.

Ortalama (Stm-Mn/Sb-Stm*) Ort.±SS (%95 GA)		2,01±0,21 (1,96-2,05)
Ortalama (Stm-Mn/Sb-Stm) n (%)	Normal (1,600-1,699)	4 (5,1)
	Uzun (1,700 ve üstü)	73 (93,6)
	Kısa (<1,600)	1 (1,3)
Ortalama Stm-Mn/Sb-Stm altın oran fark % Ort.±SS (%95 GA)		21,0±9,9 (18,7-23,2)
Ortalama (Stm-Li/Ls-Stm**) Ort.±SS (%95 GA)		1,40±0,29 (1,34-1,47)
Ortalama (Stm-Li/Ls-Stm) n (%)	Normal (1,600-1,699)	2 (2,6)
	Uzun (1,700 ve üstü)	13 (16,7)
	Kısa (<1,600)	63 (80,8)
Ortalama Stm-Li/Ls-Stm altın oran fark % Ort.±SS (%95 GA)		22,4±11,6 (19,8-25,1)

*Stomion (Stm)-mentum (Mn)/subnazal (Sb)-Stm, ** Labrale inferior (Li)-Stm/labrale superior (Ls)-Stm.

GA: Güven aralığı.

TABLO 6: Dudak oranlarının altın oran ile karşılaştırılması.

Test value=1,618	p	Fark	%95 GA	
Ort (Stm-Mn/Sb-Stm*)	<0,001	0,389	0,342	0,436
Ort (Stm-Li/Ls-Stm**)	<0,001	-0,216	-0,282	-0,149

*Stomion (Stm)-mentum (Mn)/subnazal (Sb)-Stm, ** Labrale inferior (Li)-Stm/labrale superior (Ls)-Stm.

TABLO 7: Meslek gruplarında anket puanları.

Anket puan	Ort.±SS	Min-maks
Ressam	2,53±0,73	1,00-4,67
Reklamcı	2,40±0,77	1,00-4,89
KBB* doktoru	2,69±0,71	1,63-4,63
PRC** doktoru	2,60±0,71	1,33-4,58
p	<0,001	

* KBB: Kulak burun boğaz; ** PRC: Plastik cerrahi.

Literatürdeki bazı çalışmalar da ise sosyal algı ve çekicilikteki bireysel farklılıkların önemi ve kadınların en çok odaklandıkları yüz alanları arasındaki ilişkileri incelenmiştir. Sforza ve ark., dolgun dudaklar gibi bazı özelliklerin genellikle çekici olarak kabul edildiğini göstermişlerdir.¹⁶ Penna ve ark. ise kadın ve erkek bireylerin çekiciliğini artıran dudakların ve perioral bölgenin farklı özelliklerini tanımlamışlardır.¹⁷ Hier ve ark., kadınların dolgun dudakları erkeklerden daha fazla tercih ettiklerini bildirmişlerdir.¹⁸ Baudouin ve ark. da dolgun dudakların kadın yüzünün çekiciliğine katkıda bulunduğunu belirtmişlerdir.¹⁹ Heidekrueger ve ark. ise genç kadınların burun ve ciltlerine, yaşlı kadınların periorbital bölgelerine ve çene çizgilerine odaklandıkları

rını, ayrıca hastaların beklentilerini tam olarak anlayabilmek için doktorların hastalara zaman ayırmalarının önemini vurgulamışlardır.²⁰ Heidekrueger ve ark.'nın yaptığı diğer bir çalışmada ise plastik cerrahlar ve genel popülasyondaki gençlerin daha büyük alt dudakları, yaşlı katılımcıların küçük alt dudakları ve kadın katılımcıların da erkeklere göre daha büyük alt dudakları tercih ettiği belirtilmiştir.²¹ Ayrıca Avrupa'daki cerrahların daha büyük alt dudakları, Asya'dakilerin ise daha küçük alt dudakları tercih ettiklerini de belirtmişlerdir.

Çalışmamızda ise estetik ve çekiciliği yakından ilgilendiren 4 meslek grubunda yaptığımız ankette, dudak bölümlerini önem sıralamasına koymaları sorulduğunda, kulak burun boğaz doktorları ve ressamlar alt ve üst dudak kalınlığını ve üst dudak çizgisi şekli-filtrumu ilk sırada belirtirken; plastik cerrahlar ve reklamcılar ise dudak rengi ve üst dudak çizgisi şekli-filtrumu ilk sırada belirtmişlerdir (Tablo 8). Bu durum, cerrahlar ve hastalar arasında farklı güzellik algısı olabileceğini ve yapılacak cerrahi veya cerrahi olmayan uygulamalarda dikkate alınması gerektiğini göstermektedir.

Estetik orantı, denge ve uyumun yanı sıra hasta memnuniyeti de önemli bir faktördür. Uygulamayı yapacak hekimin genel popülasyona göre estetik konusunda farklı fikirleri ve hedefleri varsa bu durum her 2 tarafta da memnuniyetsizliğe yol açabilir. Hastaların beklentileri en önemli faktörlerden olup, memnuniyeti sağlamak açısından göz önünde bulundurulması gerekmektedir. Bu nedenle ırk, yaş, cinsiyet, hasta psikolojisi, hastanın beklentisi ve doktorun uy-

TABLO 8: Dudakta çekicilik açısından dudak alt bölümlerinin mesleklere göre önem sıralaması.

	A		B		C		D		E		F		G	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Total	15	75,0	11	55,0	17	85,0	10	50,0	3	15,0	19	95,0	17	85,0
Anketi yapan														
KBB* doktoru	4	80,0	4	80,0	5	100	2	40,0	0	0,0	5	100	4	80,0
PRC** doktoru	3	60,0	3	60,0	2	40,0	3	60,0	1	20,0	4	80,0	5	100
Reklamcı	3	60,0	0	0,0	5	100	2	40,0	0	0,0	5	100	5	100
Ressam	5	100	5	100	5	100	3	60,0	2	40,0	5	100	3	60,0

A: Üst dudak kalınlığı, B: Alt dudak kalınlığı, C: Her iki dudak kalınlığı, D: Genişliği, E: Darlığı, F: Üst dudak çizgisi şekli-filtrum, G: Rengi.

* KBB: Kulak burun boğaz; ** PRC: Plastik cerrahi.

gulama şekli gibi potansiyel farklılıklar çekici bir dudakın tanımlanmasında dikkat edilmesi gereken unsurlardır.²¹

Çalışmamızın örneklem boyutunun az olması, kontrol grubunun olmaması ve rinoplasti yapılması planlanan hastalarda yapılması çalışmamızın sonuçlarını sınırlayan özellikleridir. Ayrıca, çalışmamızda bulduğumuz bulgular günlük uygulamaları etkileyebileceğinden önemlidirler, ancak bu araştırmanın bulgularının estetikteki ve çekicilikteki anlık güncel durumu temsil ettiğini de belirtmek gerekmektedir. Bu araştırma, Türk nüfusu üzerinde yapılan temel bir araştırmadır. Sonuçlar nispeten küçük bir örneklem boyutu nedeni ile Türk nüfusunu temsil etmeyebilir.

SONUÇ

Çalışmamızdaki hastaların ortalaması altın orana göre değerlendirildiğinde; yüzün 1/3 alt kısmı %93,6 uzun ve alt ve üst dudak oranı %80,8 kısa olarak saptandı. Alt, üst dudak ve yüzün alt 1/3'ünün bu oranları morfolojik olarak yüzün estetik görünümünü etkilemektedir. Bu oranlar dışında cerrahlar ve hastaların güzellik algıları da farklı olabilir. Bu yüzden medikal

estetik uygulamalarda dudak estetik görünümünü doğal oluşturabilmek açısından bütün bu faktörlerin hassasiyetle gözden geçirilmesi gerekmektedir.

Finansal Kaynak

Bu çalışma sırasında, yapılan araştırma konusu ile ilgili doğrudan bağlantısı bulunan herhangi bir ilaç firmasından, tıbbi alet, gereç ve malzeme sağlayan ve/veya üreten bir firma veya herhangi bir ticari firmadan, çalışmanın değerlendirme sürecinde, çalışma ile ilgili verilecek kararı olumsuz etkileyebilecek maddi ve/veya manevi herhangi bir destek alınmamıştır.

Çıkar Çatışması

Bu çalışma ile ilgili olarak yazarların ve/veya aile bireylerinin çıkar çatışması potansiyeli olabilecek bilimsel ve tıbbi komite üyeliği veya üyeleri ile ilişkisi, danışmanlık, bilirkişilik, herhangi bir firmada çalışma durumu, hissedarlık ve benzer durumları yoktur.

Yazar Katkıları

Fikir/Kavram: Kerem Sami Kaya; Tasarım: Kerem Sami Kaya; Denetleme/Danışmanlık: Kerem Sami Kaya; Veri Toplama ve/veya İşleme: Pınar Akova Soytas; Analiz ve/veya Yorum: Bilge Türk, Kerem Sami Kaya; Kaynak Taraması: Senem Kurt Dizdar; Makalenin Yazımı: Kerem Sami Kaya; Eleştirel İnceleme: Bilge Türk, Suat Turgut.

KAYNAKLAR

- Anand S, Tripathi S, Chopra A, Khaneja K, Agarwal S. Vertical and horizontal proportions of the face and their correlation to phi among Indians in Moradabad population: a survey. J Indian Prosthodont Soc. 2015;15(2):125-30. [Crossref] [PubMed] [PMC]
- Kiekens RM, Kuijpers-Jagtman AM, van't Hof MA, van't Hof BE, Maltha JC. Putative golden proportions as predictors of facial esthetics in adolescents. Am J Orthod Dentofacial Orthop. 2008;134(4):480-3. [Crossref] [PubMed]
- Mizumoto Y, Deguchi T Sr, Fong KW. Assessment of facial golden proportions among young Japanese women. Am J Orthod Dentofacial Orthop. 2009;136(2):168-74. [Crossref] [PubMed]
- Bisson M, Grobbelaar A. The esthetic properties of lips: a comparison of models and non-models. Angle Orthod. 2004;74(2):162-6. [PubMed]
- Popenko NA, Tripathi PB, Devic Z, Karimi K, Osann K, Wong BJF. A Quantitative approach to determining the ideal female lip aesthetic and its effect on facial attractiveness. JAMA Facial Plast Surg. 2017;19(4):261-7. [Crossref] [PubMed] [PMC]
- Kim SW, Rouso DE. Determining the 2-dimensional threshold for perception of artificial-appearing lips. JAMA Facial Plast Surg. 2017;19(5):392-8. [Crossref] [PubMed] [PMC]
- Stephen ID, McKeegan AM. Lip colour affects perceived sex typicality and attractiveness of human faces. Perception. 2010;39(8):1104-10. [Crossref] [PubMed]
- Hept WJ, Vent J. The facial profile in the context of facial aesthetics. Facial Plast Surg. 2015;31(5):421-30. [Crossref] [PubMed]
- Seghers MJ, Longacre JJ, deStefano GA. The golden proportion and beauty. Plast Reconstr Surg. 1964;34:382. [Crossref]
- Ricketts RM. The biologic significance of the divine proportion and Fibonacci series. Am J Orthod. 1982;81(5):351-70. [Crossref] [PubMed]
- Marquardt SR. Dr. Stephen R. marquardt on the golden decagon and human facial beauty. Interview by Dr. Gottlieb. J Clin Orthod. 2002;36(6):339-47. [PubMed]
- Farkas LG, Katic MJ, Forrest CR, Alt KW, Bagic I, Baltadjev G, et al. International anthropometric study of facial morphology in various ethnic groups/races. J Craniofac Surg. 2005;16(4):615-46. [Crossref] [PubMed]
- Bueller H. Ideal facial relationships and goals. Facial Plast Surg. 2018;34(5):458-65. [Crossref] [PubMed]
- Kar M, Muluk NB, Bafaqeh SA, Cingi C. Is it possible to define the ideal lips? Acta Otorhinolaryngol Ital. 2018;38(1):67-72. [PubMed]
- Ramaut L, Tonnard P, Verpaele A, Verstraete K, Blondeel P. Aging of the upper lip: part I: a retrospective analysis of metric changes in soft tissue on magnetic resonance imaging. Plast Reconstr Surg. 2019;143(2):440-6. [Crossref] [PubMed]
- Sforza C, Laino A, D'Alessio R, Grandi G, Catti F, Ferrario VF. Three-dimensional facial morphometry of attractive adolescent boys and girls. Prog Orthod. 2007;8(2):268-81. [PubMed]

17. Penna V, Fricke A, Iblher N, Eisenhardt SU, Stark GB. The attractive lip: a photomorphometric analysis. *J Plast Reconst Aesthet Surg.* 2015;68(7):920-9. [[Crossref](#)] [[PubMed](#)]
18. Hier LA, Evans CA, BeGole EA, Giddon DB. Comparison of preferences in lip position using computer animated imaging. *Angle Orthod.* 1999;69(3):231-8. [[PubMed](#)]
19. Baudouin JY, Tiberghien G. Symmetry, averageness, and feature size in the facial attractiveness of women. *Acta Psychol (Amst).* 2004;117(3):313-32. [[Crossref](#)] [[PubMed](#)]
20. Heidekrueger PI, Szpalski C, Weichman K, Juran S, Ng R, Claussen C, et al. Lip attractiveness: a cross-cultural analysis. *Aesthet Surg J.* 2017;37(7):828-36. [[PubMed](#)]
21. Heidekrueger PI, Juran S, Szpalski C, Larcher L, Ng R, Broer PN. The current preferred female lip ratio. *J Craniomaxillofac Surg.* 2017;45(5):655-60. [[Crossref](#)] [[PubMed](#)]